

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-11-12
Besvaras senast
2020-11-26

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:124 Aborträtten i Polen

I Polen har det styrande partiet Lag och Rättvisa (PIS) fört en lång kamp mot aborträtten. Det sista i raden av försök gick ut på att använda sig av den polska konstitutionsdomstolen (som efter kritiserade reformer nu kontrolleras av PIS) för att i det närmaste totalförbjuda abort i Polen.

Den 22 oktober meddelande konstitutionsdomstolen att den gällande abortlagen (som bara tillåter abort efter våldtäkt, vid fara för mammans liv eller vid allvarliga fosterskador) inte är förenlig med konstitutionen, och att just abortvård vid svåra fosterskador är olaglig.

Detta innebär att abort i Polen nu endast skulle vara tillåtet i de fall där kvinnans liv eller hälsa är i fara och vid våldtäkt. Under 2019 stod dessa fall för endast 2 procent av de lagliga aborterna (av ca 1 000 lagliga aborter som genomförs i Polen varje år). Den överväldigande majoriteten av det lilla antal aborter som ändå görs skulle alltså bli förbjudna med den nya lagen.

Det är väl känt att abortförbud inte hindrar kvinnor från att göra abort, det gör det bara mycket farligare. I länder där abort är tillåtet görs enligt Guttmacher Institute 34 aborter per 1 000 kvinnor. Motsvarande siffra i de länder där abort endast tillåts om kvinnans liv är i fara är 37 aborter per 1 000 kvinnor.

I stället görs aborterna i smyg, utan tillgång till varken medicinsk utrustning eller utbildad personal. Förutom det stigma och det trauma en sådan abort kan föra med sig är risken för allvarliga skador överhängande. Varje år dör 47 000 kvinnor och flickor i samband med osäkra och illegala aborter, enligt Världshälsoorganisationen, WHO. Samtidigt konstaterar organisationen att så gott som alla dödsfall eller funktionshinder i samband med aborter skulle kunna förhindras, bland annat genom att säkra och lagliga aborter tillhandahålls.

När reaktionära, konservativa, nationalistiska och högerpopulistiska krafter vinner mark utmanas rätten till den egna sexualiteten, kroppen och identiteten. Polska kvinnor bor redan i ett land med en av de mest restriktiva abortlagarna i EU. Nu blir situationen än mer barbarisk eftersom domstolens beslut innebär ett nästan totalt förbud mot abort.

Protesterna mot lagen har varit omfattande. Den 30 oktober samlades över 100 000 människor trots coronarestriktioner på gatorna för att demonstrera mot

beslutet. Den polska regeringen har meddelat att man avvaktar med implementeringen av lagen. Men trots det har sjukhus redan börjat neka kvinnor abortvård.

På 1960-talet var den svenska abortlagstiftningen mycket restriktiv, och många kvinnor åkte till Polen för att göra abort. I dag är tvärtom Polen ett av de länder som har den strängaste abortlagstiftningen i Europa. Vänsterpartiet har bland annat föreslagit en utredning om hur subventionerade aborter för utländska kvinnor ska kunna erbjudas i Sverige.

Abortmotståndarna använder sig av olika strategier i olika länder och organiserar sig över nationsgränserna för att attackera aborträtten. Därför är det viktigt att Sverige står upp för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Europa såväl som globalt.

För bara några dagar sedan enades EU-parlamentet och EU:s regeringar om att EU-länder som bryter mot rättsstatens principer i fortsättningen riskerar att gå miste om EU-finansiering, så kallad konditionalitet. Kvinnors grundläggande rättigheter är en förutsättning för demokrati. Att det finns länder inom EU som arbetar i motsatt riktning och förnekar kvinnor rätten att själva bestämma över sitt eget liv och sin egen kropp är allvarligt. EU bör markera starkt mot en sådan utveckling. En möjlighet är att även här använda sig av konditionalitet och att EU håller inne medel till länder som inte skyddar kvinnors rättigheter och därmed inte heller demokratin.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

1. Vad gör ministern och Sveriges regering för att stödja rätten till abort i Polen?
2. Avser ministern att agera för att EU ska hålla inne medel till länder som inte skyddar demokrati och kvinnors rättigheter, så kallad konditionalitet?

.....

Yasmine Posio (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders